

ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКІ НАУКОВІ СТУДІЇ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**VIII Всеукраїнська
конференція здобувачів вищої освіти і молодих
учених**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»

*Кафедра філософських і соціологічних студій та
соціокультурних практик*

Співорганізатори:

Південно-Українське відділення
Соціологічної асоціації України
Національний університет «Одеська політехніка»
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»
Міжнародний університет

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**VIII Всеукраїнська конференція здобувачів
вищої освіти і молодих учених
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКІ
НАУКОВІ СТУДІЇ»
(17-19 листопада 2025 року)**

Одеса, 2025

УДК 001.895:005.8(082)
ББК 60я431

*Рекомендовано до друку Вченою радою Університету Ушинського
протокол № 7 від 09 грудня 2025 року*

Південноукраїнські наукові студії: збірник матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (Одеса, 17–19 листопада 2025 р.) / ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кафедра філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик; Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України, Нац. ун-т «Одеська політехніка», Нац. ун-т «Чернігівська політехніка», НТУ «Дніпровська політехніка», Міжнародний університет; відп. ред. та укладач: Петінова О. Б. Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2025. 336 с.

Рецензенти:

кандидатка філософських наук, доцентка, доцентка кафедри філософії, історії та політології
Національного університету «Одеська політехніка» *Наталія РИБКА*

кандидатка політичних наук, доцентка, доцентка кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін Міжнародного університету *Юлія МЕЛЬНИК*

У Збірнику матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Південноукраїнські наукові студії» представлено напрацювання учасників із різних регіонів України, об'єднаних спільною метою – осмислення сучасних наукових викликів та пошук інноваційних рішень у міждисциплінарному просторі. Конференція організована Державним закладом «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» за участю кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик, у співпраці з Південно-Українським відділенням Соціологічної асоціації України та провідними університетами країни – ЗВО-партнерами.

Матеріали збірника охоплюють широке коло тем, що відповідають актуальним потребам сучасного суспільства й науки. Серед них: трансформації українського соціуму, культурні та історичні процеси в контексті суспільно-політичних змін, філологічні студії в умовах цифровізації, розвиток креативних індустрій, філософія бізнесу та етичні виміри інновацій, екологічна філософія й концепції сталого розвитку, сучасні підходи до філософії здоров'я, інновації в освіті, проблеми політики та суспільного розвитку, а також виклики, пов'язані з критичним мисленням і логічною культурою XXI століття.

Збірник відображає високий рівень наукових досліджень молодих учених, сприяє розвитку міжвузівської наукової співпраці та формує простір для конструктивного діалогу між представниками різних освітніх і наукових галузей. Матеріали конференції можуть бути корисними для дослідників, викладачів, здобувачів освіти, а також фахівців, що працюють у сфері соціальних, гуманітарних та освітніх наук.

Матеріали подано в авторській редакції. За зміст та достовірність наведених фактів, цитат і даних відповідальність несуть автори.

© ДЗ «ПНПУ імені К. Д. Ушинського», 2025

© Авторів матеріалів, 2025

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ № 1. АНАЛІТИКА ТРАНСФОРМАЦІЙ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА: ВИКЛИКИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Городнюк Людмила СВОБОДА ЛЮДИНИ У ДОБУ ЦИФРОВОГО СПОСТЕРЕЖЕННЯ.....	13
Іщенко Анна, Петінова Оксана СТАВЛЕННЯ МОЛОДІ ДО СНАТGPT ТА ІНШИХ AI- ІНСТРУМЕНТІВ (на основі результатів проведення соціологічного дослідження).....	17
Цілина Діана, Ладонько Людмила РОЛЬ МЕНЕДЖЕРА У СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ.....	22
Крохмаль Олександр АКСІОЛОГІЧНИЙ ВИМІР НАЦІОНАЛЬНОЇ МЕНТАЛЬНОСТІ ТА САМОІДЕНТИФІКАЦІЇ.....	25
Rybka Nataliia, Mishuk Alisa YOUNG GENERATIONS AT WORK: SECURITY RISKS FOR THE NATION.....	28
Калініна Аліса, Незвінська Віолетта УКРАЇНА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ: ПОЛІТИЧНІ ТА КУЛЬТУРНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ.....	32
Десяткіна Аліка СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА МУЗИКА ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ЗМІН.....	37
Макіша Ілона, Ладонько Людмила ОРГАНІЗАЦІЯ ІНКЛЮЗИВНОГО ПРОСТОРУ В ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ ЯК УМОВА СОЦІАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ.....	40
Жаб'юк Діана ЕТНОНАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ КРИМСЬКИХ ТАТАР У КОНТЕКСТІ СУСПІЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ УКРАЇНИ.....	42

свідомо, проте активно, що в свою чергу і призводить до різної категорії наслідків.

Отже, відповідно до результатів дослідження, можна чітко проспостерігати інтегрованість інструментів ШІ у всі сфери життя: робочу, навчальну, сферу комунікації, психологічної підтримки. Водночас молодь ставиться з обережністю до них, зважаючи на можливі ризики та використовуючи доступні переваги. Отже, молодь ставиться із обережністю до інструментів ШІ, проте активно його використовує, що має наслідки у теперішньому та буде мати наслідки у майбутньому.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Кротова О. Значення штучного інтелекту для обдарованої молоді. Українські студії в європейському контексті. 2024. Т. 9. С. 151–160.
2. Стасевич С., Голодовська О. Штучний інтелект: історія та становлення. Інформаційні технології та суспільство. 2025. № 1(16). С. 242–248.
3. Стратегія розвитку штучного інтелекту в Україні : монографія / ред. А. Шевченко. Київ : Наука і освіта, 2023. 305 с.
4. Warwick K. Artificial intelligence the basics. Abingdon : Routledge, 2012. 179 p.
5. McCarthy J.A proposal for the dartmouth summer research project on artificial intelligence. University of Leeds. 1996. URL: <https://www-formal.stanford.edu/jmc/history/dartmouth/dartmouth.html>
(дата звернення: 15.10.2025)

ЦІЛИНА ДІАНА

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальність
028 «Менеджмент соціокультурної діяльності»

ЛАДОНЬКО ЛЮДМИЛА

докторка економічних наук, професорка, професорка кафедри
мистецьких дисциплін,

*Національний університет «Чернігівський колегіум»
імені Т.Г. Шевченка, м. Чернігів, Україна*

РОЛЬ МЕНЕДЖЕРА У СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ

На думку авторів [1] «соціальне управління – це вид діяльності, вираженої у цілеспрямованому й організуючому впливі, що здійснюється з метою забезпечення узгодженості і впорядкованості спільних дій людей та їх колективів в інтересах ефективного розв’язання завдань, що стоять перед ними».

Загалом, можна виділити ключові риси соціального управління, а саме людиноцентричний характер (спрямоване на людину та соціальні групи), спирається на соціальні норми, цінності, інтереси, базується на принципах демократизму, партнерства, самоврядування, передбачає взаємодію державних і недержавних інститутів, забезпечує соціальну стабільність та розвиток суспільства. Сьогодні менеджер у соціальному управлінні стикається зі складними завданнями балансування між інтересами різних соціальних груп, обмеженими ресурсами та стрімкими соціальними змінами: глобалізацією, технологічними та соціальними викликами воєнного часу, що вимагають від нього високої кваліфікації та здатності знаходити нестандартні управлінські рішення.

Ключова складність такої діяльності полягає в поєднанні правових, адміністративних та соціально-психологічних методів роботи з врахуванням потреб, очікувань, соціокультурних особливостей, інтересів та ціннісних орієнтирів окремих людей, трудових колективів, окремих соціальних верств, груп, суспільства загалом. Сучасні дослідження у сфері соціального управління акцентують увагу на трансформації ролі менеджера в умовах глобалізації та технологічного прогресу. Науковці зазначають, що менеджери все частіше виступають не лише як організатори, а й як лідери змін, які інтегрують соціально-психологічні методи для підвищення мотивації та ефективності команд. Особлива увага приділяється управлінню соціальними ризиками, такими як нерівність чи безробіття, що вимагає комплексного підходу.

Останні публікації Осауленко О. Г. підкреслює важливість інформаційних технологій у соціальному управлінні. Аналітика великих даних, штучний інтелект і цифрові платформи дозволяють менеджерам швидше обробляти інформацію та приймати обґрунтовані рішення. Водночас дослідники наголошують на етичних аспектах, зокрема необхідності збереження людського фактору в управлінських процесах, що сприяє створенню сприятливого соціального клімату та підвищенню довіри до управлінських структур.

Таким чином, можна стверджувати, що менеджер у системі соціального управління відіграє центральну роль у забезпеченні ефективного функціонування соціальних інститутів та реалізації програм, спрямованих на розвиток суспільства. Він відповідає за планування стратегій, організацію роботи, координацію дій між різними структурами та контроль за досягненням поставлених цілей. Його діяльність охоплює взаємодію з державними органами, громадськими організаціями та бізнесом, що сприяє ефективному розв'язанню соціальних проблем [2].

Основними функціями менеджера є розробка та впровадження соціальних програм, управління ресурсами та персоналом, оцінка ефективності проєктів і прийняття рішень на основі отриманих даних.

Важливим аспектом його роботи є підтримка комунікації з усіма зацікавленими сторонами та створення мотиваційної системи для працівників і учасників соціальних ініціатив.

Успішна робота менеджера передбачає наявність і розвиток ключових професійних компетентностей, а саме аналітичного мислення, розвинутих організаційних здібностей та комунікабельності. Крім того, менеджер повинен бути гнучким і здатним до адаптації, креативним у розробці нових підходів та добре обізнаним у питаннях соціальної політики та законодавства. Усе це дозволяє менеджеру ефективно керувати соціальними процесами та сприяти позитивним змінам у суспільстві.

Існує багато стилів лідерства, кожен з яких має свої особливості, переваги й недоліки. При цьому жоден з них не є кращим за інший. Все залежить від конкретної сфери й колективу. Наприклад, у військовій галузі багато лідерів з авторитарним стилем, який передбачає чітке виконання завдань, тоді як у креативній сфері частіше зустрічається демократичний або ліберальний стиль [3].

Авторитарний стиль передбачає жорсткий контроль, централізацію влади та мінімальну участь підлеглих у прийнятті рішень. Такий підхід може бути ефективним у кризових ситуаціях або при управлінні великими державними соціальними програмами, що потребують чіткої дисципліни. Однак його надмірне застосування може знизити мотивацію персоналу та викликати опір у громадськості. Авторитарний стиль ефективно проявляється в антикризовому соціальному менеджменті, наприклад, у діяльності міжнародних гуманітарних організацій під час надзвичайних ситуацій.

Демократичний стиль ґрунтується на спільному прийнятті рішень, відкритій комунікації та залученні всіх учасників до управлінського процесу. Це сприяє підвищенню відповідальності, творчої ініціативи та ефективності соціальних проєктів. Саме цей стиль є найбільш результативним у громадських організаціях, молодіжних центрах та соціальних стартапах.

Ліберальний стиль характеризується безініціативністю, невтручанням в процес діяльності. Такі керівники недостатньо компетентні, не впевнені в міцності свого службового місця, непринципові. Деякі питання в організації можуть вирішуватись навіть без їхньої участі, оскільки вони часто не мають конкретної думки і конкретного методу впливу. У взаєминах з підлеглими ліберальні керівники коректні та ввічливі, намагаються не створювати нікому труднощів та незручностей, позитивно реагують на критику, не вимогливі до підлеглих та не люблять контролювати їх роботу [4].

Менеджери у сфері соціального управління стикаються з низкою викликів, які впливають на ефективність їхньої діяльності. Серед основних викликів можна виділити нестачу фінансування, недостатню підтримку з боку держави та складність залучення громадськості до соціальних ініціатив. Бюрократичні перепони та низький рівень довіри до соціальних інституцій

також ускладнюють роботу менеджерів. Разом із тим, розвиток нових підходів та технологій відкриває перспективи для підвищення результативності соціальних програм та адаптації до сучасних потреб суспільства.

Системи соціального управління значною мірою покладаються на менеджерів, які забезпечують ефективну роботу соціальних інститутів та реалізують важливі програми. Лідерські якості, аналітичне мислення, організаційні здібності та комунікаційна компетентність є необхідними атрибутами успішного менеджера в цій сфері. Здатність адаптуватися до змін, інтегрувати сучасні технології та формувати міцні партнерства також є ключовими факторами. Незважаючи на складність завдань, саме професіоналізм менеджерів сприяє позитивним перетворенням у суспільстві та підвищенню рівня життя громадян.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Менеджмент соціальної роботи: навчальний посібник. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2011. 308 с. ISBN 978-617-640-013-4
2. Тимошко Г. М. Менеджмент соціальної роботи: навчальний посібник. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2011. 308 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/721606/1/20> (дата звернення 20.10.2025)
3. Ключові стилі лідерства: як знайти свій шлях до успіху. DepositPhotos. URL: <https://blog.depositphotos.com/ua/stili-liderstva.html> (дата звернення: 20.10.2025)
4. Духовні роздуми на сайті: www.rozdum.org.ua/Стили_керівництва. URL: https://www.rozdum.org.ua/?page_id=2889 (дата звернення: 20.10.2025)

КРОХМАЛЬ ОЛЕКСАНДР

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
ОНП «Філософія»

Науковий керівник: **ЛІСЕСНКО ОЛЕНА**, докторка соціологічних наук,
професорка кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних
практик

*Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д. Ушинського», м. Одеса, Україна*

АКСІОЛОГІЧНИЙ ВИМІР НАЦІОНАЛЬНОЇ МЕНТАЛЬНОСТІ ТА САМОІДЕНТИФІКАЦІЇ

Сучасні цивілізаційні виклики вимагають глибокого філософського осмислення національної ментальності не лише як соціокультурного явища, а й як аксіологічного феномену, що впливає на формування колективної свідомості та процеси самоідентифікації. В зальному вигляді під

Наукове видання

Південноукраїнські наукові студії: збірник матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (Одеса, 17–19 листопада 2025 р.) / ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кафедра філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик; Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України, Нац. ун-т «Одеська політехніка», Нац. ун-т «Чернігівська політехніка», НТУ «Дніпровська політехніка», Міжнародний університет; відп. ред. та укладач: Петінова О. Б. Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2025. 336 с.